

Nr 8.

Av herr **Pettersson** i Hällbacken, om beredande åt väghållningsdistrikt av viss rätt till expropriation för allmän vägs underhåll.

I gällande lag om rätt till expropriation är sådan rätt medgiven bland annat för expropriation av mark för allmän väg. Sökes i samband med sådan expropriation även rätt att exproprieras behöfligt och för framtida underhåll nödvändigt grustag för vägunderhållet intill den väg, för vilken mark skall exproprieras, torde även medgivande av sådan expropriation av Konungen jämlikt gällande förordning meddelas. Erfordras däremot grustag, upplagsplats etc. efter äldre väg, eller vars i anspråk tagna mark icke är föremål för expropriation, tillåter icke nu gällande lag expropriation av sådant.

Bristen i denna lagstiftning är uppenbar. Under den tid, då med endast få undantag när vägunderhållet bestreds in natura av väghållningsdistriktens jordägare med deras skyldigheter i flesta fall att själva anskaffa nödigt väglagningsmaterial, torde icke nödvändigheten av sådan utökad expropriationslagstiftning varit så av behovet påkallad som nu, då väghållningsdistrikten i allmänhet själva övertagit sommarvägunderhållet, och de allmänna intressena och den alltjämt stigande motortrafiken ställa stora anspråk på vägarna.

Dagens lösen rörande vägunderhållet är att få goda, väl underhållna vägar till rimliga kostnader. Härutinnan spelar väglagningsämnet kvalitet och kostnad en stor roll. Kan till billigt pris anskaffas tillräckligt väglagningsämne av prima kvalitet, följer därav god väg utan högre kostnader.

Finns å andra sidan in på vägarna goda grustag etc. med riklig tillgång, som vederbörande ägare med kännedom om sin makt vägra att sälja väglagningsämne ifrån, såvida icke betalas de äskade i många fall oskäliga priserna, bliver följden dåligt underhållna vägar och ändå oförsvarligt dyra.

(Mot ovan anförda kan visserligen invändas, att i § 33 i lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet finnas vissa garantier för att man efter domstols prövning kan få förvärva sand, grus eller sten till vägunderhållet. Sistnämnda lagbestämmelse saknar dock praktisk betydelse för vägdistriktet och tillgodoser icke på något sätt bland annat behovet av upplagsplatser.)

Följden av detta har blivit, att det icke är allt för sällsynt, att dåliga vägar finnas i trakter med större grustillgångar och dessa i de flesta fall

ägas av jordägare, som, sedan väghållningsdistrikten övertagit vägenderhållet och sedan de fått en tidsenlig förbindelseled dragen genom sina domäner, plötsligt finna sig vara ägare till mindre guldgruvor i form av givande grustag efter de byggda vägarna. I regel är det den anlagda vägen, som gjort värdena tillgängliga och förmerat dem. Under sådana förhållanden bör samhället äga rätt att, i fall då icke annan överenskommelse för rimlig lösensumma kan ernås, kunna exproprieras för vägs underhåll erforderligt väglagningsämne bestående av stenbrott, sand-, grus- eller pinnmotag, ävensom mark till nödig upplagsplats.

Under åberopande av vad sålunda anförts, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag, på vad sätt och i vad mån väghållningsdistrikt må äga rätt att för allmän vägs underhåll exproprieras erforderliga stenbrott, sand-, grus- eller pinnmotag jämte behöfliga upplagsplatser.

Stockholm den 10 januari 1927.

Gust. Pettersson.